

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

VI. Incipit reformatoꝝ septem reformationis vtilitates oste[n]dere, & duas primas declarat; nempe quòd talis iuuat Ecclesiam multipliciter, & æqui pollet ædificationi noui monasterij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

Consuetudo igitur transgrediendi regulam & statuta, Religiosorum maximè impedit reformationem: quamobrem difficile est reformare.

Quinta ratio, quare illud difficile est, quia sanctæ reformationi astuti & peruersi homines callidissimas obiectiones opponunt & argumenta, imperitos & simplices ac etiam sapientes quodammodò multum mouentia: quæ latè sunt suprâ mota libro I. cap. 4. &c.

CAPVT VI.

Incipit reformatoꝝ septem reformationis utilitates ostendere, & duas primas declarat: nempe quòd talis iuuat Ecclesiam multipliciter, & equipollet ædificationi noui monasterij.

VERVM quia per ea, quæ iam latè dicta sunt, quo ad difficultatem reformationis, quæ nimiùm terrere possent pusillanimes, satis respondetur ad tertium dubium suprâ positum: nunc pro confortatione & consolatione, è diuerso videndum est, quàm sit fructuosum reformare & meritum. quod in septem utilitatibus considerare possumus: nam Ecclesiam multipliciter iuuat fidelium; ædificationi noui monasterij

nafterij æquipollet, vt plurimum: auget ac-
 cidentale in cælo præmium, & fundatorum
 intentioni fatisfacit, & offerentium: conuer-
 fionem peccatorum procurat, multis fubue-
 nit in peccata ruituris; & in patronos fauo-
 rabiles neçtit eos Sanctos, qui Ordinem à
 Deo primò impetrarunt. Primò, inquam,
 Ecclefiam multipliciter iuuat in ornatu vir-
 tutum, in multiplicatione fuffragiorum, &
 in auxilio porrecto proximorum. In ornatu
 fiquidem virtutum; quia in reformato mo-
 nafterio, cuiuslibet fançtitalis viri nutriun-
 tur pro decore Ecclefia: vtputa quodam-
 modò Apoftoli in doctrinâ, Martyres in di-
 fciplinâ, Confeflores in pacienciâ, Virgines in
 caftitate. vnde Gloffa, & eft Caffiodori, fu-
 per illud Pfal. *Aftitit regina à dextris tuis
 in veftitu deaurato.* fic dicit: In auro intel-
 ligitur charitas; quod verò aureum eft, to-
 tum de auro eft; quod eft deauratum, au-
 rum habet, & aliud etiam eft. Aftitit regina
 in veftitu bonorum operum deaurato, non
 aureo, fola ne fit charitas: fed adfint cetera,
 quæ charitas ornat; ipfa, dico, circumamicta
 varietate meritorum. Et fi fit vnitas in cha-
 ritate, cum auro, id eft, cum doctrinâ Apo-
 ftolorum; & cocco, id eft, confefione Mar-
 tyrum; & gemmis, id eft, puritate Virginum;
 & purpurâ, id eft, in lamentis pœnitentium,
 orna-

Cassiod.

Pfal. 44.

ornatur regina. Vnde in veteri Testamento, cortinae tabernaculi contextae sunt de quatuor pretiosis coloribus, scilicet bysso retorta, & cocco bis tincto, & hyacintho, & purpura. Hæc Glossa. Præfatum etiam versiculû Psalms adducit S. Thomas 2.2.q.188. ubi probat, quòd congruum est, esse diuersas Religiones; ubi dicit, quòd commune sit omni religioni, vt aliquis totaliter se præbere debeat ad seruiendû Deo, quod est charitatem Dei pro fine principalissimo habere, quæ charitas per aurum designatur. Et in hac parte non est diuersitas inter Religiones: sed in hoc est earum differentia, quòd secundum diuersa opera & exercitia potest se quis disponere ad Deo seruiendum, & iste est amictus & ornatus varius. Iuuat etiã reformatio Ecclesiam in multiplicatione suffragiorum, pro viuis & etiam pro defunctis: quamuis enim suffragia sacerdotum & ministrorum Ecclesiæ malorum non profunt, in quantum sunt mali; profunt verò, in quantum sunt ministri Ecclesiæ: sed (vt sanctus Thomas dicit in 4. dist. 45.) magis valent suffragia eorum, si in charitate fiunt: quia tunc ex duabus partibus opera illa meritatoria sunt, scilicet ex opere operato, & opere operantis. Simile dicit ibidem dist. 13. Ceteris, inquit, paribus, melius est audire Missam

S. Tho. 2.2. q. 188. ar. 1.

S. Thom. in 4. dist. 45. q. 2. art. 5. q. 3.

Ibid. dist. 13. qu. 1. art. 1. q. 4.

Missam boni sacerdotis quàm mali: quia scilicet Missa etiam habet efficaciam ex opere operantis; non solùm ex opere operato, ex quo æqualis est Missa vtriusque. Oratio ergo bonorum sacerdotũ magis, id est ex pluribus causis, exauditur, quàm malorum. Et ita etiam ea, quæ sunt suprà posita, cõtra malos Religiosos debèt intelligi. Probant ista ea, quæ refert Sapiens Prouerb. 15.

Prou. 15. 8. vbi dicit: *Victimæ impiorum abominabiles Domino; vota iustorum placabilia.* Et ite-

Ibid. rum: *Longè est Dominus ab impiis, & orationes iustorum exaudiet.* Hinc Eccles. 35.

Eccli. 35. 8. *Oblatio iusti impinguat altare: & odor suavis est in conspectu Altissimi. Sacrificium iusti acceptum est, & memoriam eius non obliuiscetur Dominus.*

Iuuat etiam reformatio in auxilium porrecta proximorũ, quibus multipliciter subuenitur per eam: quia quidam Ordines sũnt fundati ad subueniendum proximis in operibus misericordiæ corporalibus, sicut qui seruant hospitalitatem pauperum; alij sũnt fundati pro curâ habendâ egrotantium, alij pro expugnatione infidelium, alij pro redemptione captiuorum, alij pro ostendendâ Christi paupertate & suorum; alij pro audientiâ confessionum, & pro studio, ac prædicando pauperibus; alij pro vitâ ducendâ
ere-

eremiticâ aut contemplatiuâ, modis aliis plurimis: quæ omnia & singula fines quidam sunt particulares, non vltimi suorum Ordinum: per quæ certè multum in verbo & exemplo, aut in oratione subuenitur Ecclesiæ. Vnde in Collationibus Patrum Abbas Nestorius de diuersitate Religionum loquens, dicit: Quidam eligentes ægrotantium curam, alij intercessionem quæ pro miseris atq; oppressis impenditur exequentes, aut doctrinæ instantes, aut eleëmofynas pauperibus largientes, inter magnos & summos viros pro affectu suo ac pietate vigerunt.

Cassian.
collat. 14.
cap. 4.

Secundò, reformatio fundationi noui monasterij æquipollet quodammodò. Monasterium enim duo dicit, locum scilicet, & congregationem canonicam personarum: quorum primum sine altero nihil laudis offert, secundum verò sine primo laudabile Deo est, & vtilitati proximorum deseruit. Multi enim quasi hodie Religiosi, olim sine fixis locis Deo seruiuerunt deuotissimè. Pandunt hæc gesta Rechabitarum, qui in veteri Testamento, Religiosorum statum præfigurauerunt. Hi enim ex iussu Ionadab patris sui, nec vinum bibebant vmquam, nec domos ædificabant, sementem non ferebant, nec vineas plantabant, peregrinabantur in

Ier. 35. 11.

L terrâ,

terrâ, sed in tabernaculis habitabant vsque ad aduentum Nabuchodonosor, quo primum Ierusalem intrabant, vt habetur Ieremias 35. Patet idem apertius 2. Machab. 5. vbi ostenditur quod propter bonorum inhabitationem vel malorum, Deus loco miseretur vel irascitur. *Verum*, inquit ibi Scriptura, *non propter locum, gentem, sed propter gentem, locum elegit: ideoque & ipse locus particeps factus est malorum populi, postea autem fiet socius & bonorum. Et qui derelictus est in irâ Dei omnipotentis, iterum in magni Domini reconciliatione, cum summâ gloriâ exaltabitur.* Idemque docet S. Propheta Ieremias 7. cap. vbi cum deformatus populus Ierusalem, in splendore templi materialis, sibi parcendum confideret, Dominus ait per Prophetam; *Nolite confidere in verbis mendacij, dicentes: Templum Domini est, templum Domini est* (supple, quod saluabit nos ab irâ Dei) *quoniam si benedixeritis vias vestras* (Glossa, opera) *& studia vestra* (Glossa, cogitationes) & plura ibi annumerat opera virtutum textus ipse, & concludit, *habitabo vobiscum in loco isto, in terrâ, quam iuravi dare patribus vestris.* Postea quædam addit ad propositum. Monasterium igitur nouum dicitur & nominatur, tamquam à digniori & principali parte,

non

2. Mach. 5.
v. 19.

Ier. 7. 4.

non muri aut formæ, sed reformati fratres & monachi: quos ille qui reformat, haud dubium propriè dicitur, Deo cooperante, nouum construxisse monasterium. Patet etiam illud per exemplum, quod ponit Geraldus lib. De vitâ Fratrum Prædicatorum parte 5. Erat enim quidam cuiusdam monasterij monachorum, nomine Guido, primò Prior, qui idem monasterium antiquum suâ sanctitate & sollicitudine reformauerat: hic postmodum desiderio maioris perfectionis Ordinem Prædicatorum intrauit, & in eo diu laudabiliter vixit. Circa cuius infirmitatem corporis vltimam, vidit quidam frater deuotus in somno, quòd tamquam defunctus iaceret in medio chori, quem multitudo fratrum in albis circumstabat in luminis claritate mirabili. Videbat etiam claustrum quoddam pulcherrimum, multum benè ædificatum, dictumque est illi: Hic ædificauit hoc claustrum. Euigilans autem frater, & recolens, quòd Guido, qui monasterium olim suum in temporalibus & spiritualibus reformauerat, esset ægrotus, cogitauit eum moriturum in breui: statimque vox facta est ad eum; Verum est somnium: quia hic habitabit in Sion, & requiescet in Ierusalem. Et postmodum frater Guido defunctus est. Quâ in re perpenditur,

Geraldus
lib. de vitâ
Frat. Præd.
parte 5. c. 4.

Cic. Para-
dox. 6.

non impar esse meritum de nouo construe-
re monasterium, & lapsum reformare in
moribus. Sensit idem Cicero, cum Parad. 6.
ait; Nulla possessio, nulla vis auri & argenti
pluris, quàm virtus æstimanda est. Et Poëta-
rum alius, qui ait;

Ouid. l. 2.
de Amor.

Non minor est virtus quã querere parta tueri.

53

Quinimò multipliciter est laboriosius, &
per consequens, ceteris paribus, plus merito-
riũ, lapsum in moribus reformare monaste-
rium, quàm nouum cõstruere. Quia hïc est
maxima, malorum resistentia, quæ suprà est
ostensa cap. 4. & ostendetur inf. c. 12. illic ve-
rò est animorũ communiter magna concor-
dia. Docet hoc hodie experientia: videmus
etiam idem olim accidisse in reædificatio-
ne templi per Neëmiam & Esdram, vbi
oportebat vnâ ædificare manu, & pugnam
per gladium exspectare cum alterâ, vt patet
in eorum libris. Idem 2. Machab. 8. & 9.
patet de Machabæo & suis, qui post multa
bella templum Ierosolymis purgauit, aliud
altare fecit; aras, quas gentiles fecerant ibi,
destruxit; ignem nouũ de ignitis excussum
lapidibus, accendit; & cum aliis holocau-
stum obtulit. Longè certè ampliùs in Dei
seruitio desudarunt tales, quàm Salomon &
sui, qui in summâ pace primum ædificau-
erunt templum, &c.

2. Mach. 8.
& 9.

CA-